

AM DREPT EGAL LA FAMILIE ȘI COPII

CE PRESUPUNE ACCESUL EGAL LA SĂNĂTATEA SEXUALĂ ȘI REPRODUCTIVĂ?

1

Accesul liber la instituții medicale, pentru a beneficia de servicii de calitate.

2

Comportamentul non-violent și non-discriminatoriu din partea societății, inclusiv a familiei, a personalului medical, privind dreptul la sănătatea reproductivă a persoanelor cu dizabilități.

3

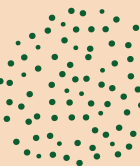
Decizia liberă, informată și conștientă a persoanei privind viața ei privată, sexualitatea, sănătatea, relațiile de cuplu, viața de familie și nașterea copiilor.

4

Lipsa forțării sau limitării de a se angaja într-o relație de cuplu sau familie.

5

Acces liber la informații ușor de înțeles din domeniile sănătății sexuale și reproductive, la educație și serviciile relevante.

**Rodica Comendant, directoarea
Centrului de Instruire în Domeniul
Sănătății Reproductive:**

„Accesul la servicii de sănătate sexual-reproductivă este un drept incontestabil al oricărei persoane, indiferent de prezența unei nevoie speciale. Faptul că în Republica Moldova persoanele cu dizabilități mai întâmpină dificultăți în accesarea acestor servicii este profund discriminatoriu! Toate eforturile autorităților și al fiecăruia dintre noi este să oprim această discriminare și să ne asigurăm că persoanele cu dizabilități au acces liber la servicii și la informare în acest domeniu!”.

**Olga Afanas, psihologă-consilieră,
activistă civică, traineră în domeniul
drepturilor sexual-reproductive:**

„În cadrul instruirilor pe care le desfășor descopăr cu bucurie cum tot mai multe persoane cu dizabilități își conștientizează drepturile privind sănătatea reproducerii și iau decizii informate și asumate, însă mai e mult de lucru. Exercitarea propriilor drepturi și accesul egal al tuturor persoanelor la servicii calitative de sănătate sexual-reproductivă reprezintă premise esențiale nu doar pentru o viață cu adevărat împlinită, ci și pentru o societate realmente armonioasă, justă, democratică!”.

CE SPUN EXPERTII DESPRE SĂNĂTATEA SEXUALĂ ȘI REPRODUCTIVĂ?

COMBATEM MITURILE ÎMPREUNĂ:

Mit: Dacă ambii parteneri au dizabilitate sau unul din ei are o dizabilitate severă, atunci și copilul lor va avea dizabilitate.

Realitate: Un copil cu dizabilități poate să apară și într-o familie în care ambii parteneri sunt cu abilități depline.

Mit: Dizabilitatea este o problemă pur medicală.

Realitate: Acest model de abordare a persoanelor cu dizabilități este unul medical, bazat pe milă și inegalitate socială. Persoanele cu dizabilități, însă, nu au nevoie să fie lecuite. Ele vor să fie tratate de la egal la egal. Cea mai potrivită abordare este cea bazată pe respect și demnitate umană. Fiecare persoană are dreptul la o viață independentă.

COMBATEM MITURILE ÎMPREUNĂ:

Mit: Majoritatea persoanelor cu dizabilități sunt utilizatoare de scaun rulant.

Realitate: O bună parte din deficiențele oamenilor nu sunt vizibile. Pe lângă boli care produc scăderea mobilității, sunt și boli ale organelor interne sau de natură psihică.

Mit: Femeile în scaun rulant nu pot întemeia o familie sau naște și educa copii.

Realitate: Dacă starea de sănătate le permite, femeile cu dizabilități pot da naștere la copii absolut sănătoși. În Republica Moldova femeile cu dizabilități sunt discriminate dublu, în primul rând ca femei și pe motiv de dizabilitate.

COMBATEM MITURILE ÎMPREUNĂ:

Mit: Persoanele cu dizabilități nu pot avea relații sexuale.

Realitate: Orice persoană, indiferent de tipul dizabilității, poate să aibă relații sexuale.

Mit: Accesibilitatea într-o instituție medicală înseamnă doar o rampă construită conform standardelor.

Realitate: Accesibilitatea întrunește un set de măsuri ce permit persoanelor cu dizabilități și celor cu mobilitate redusă să beneficieze de condiții egale de acces la infrastructură și să se implice activ în diverse aspecte ale vieții sociale.

Ion Ciobanu: „Eu și soția ne ajutăm reciproc! Este o implicare firească și sănătoasă, cred eu, pentru că copilul este responsabilitatea ambilor părinți, nu doar a mamei. Lucrurile care pentru mine sunt ușoare, iar pentru ea, inaccesibile, le fac eu, și invers, ce este inaccesibil pentru mine, se implica ea!”

Mariana Țibulac-Ciobanu: „Îmi place că implicarea soțului în creșterea copilului vine să schimbe percepția precum că tatăl este "cel ce aduce banii în casă", sau de a executa muncile grele în gospodărie. Nu! Tatăl este cel care ca și mama ascultă nevoile copilului și petrece timp cu el!”

ISTORII CARE INSPIRĂ

Xenia Siminciuc: „Momentul în care pentru prima dată am văzut ochișorii căprui larg-deschiși ale fetei noastre, cred că nu e posibil de comparat cu nimic pe acest pământ. Toată sarcina mea numai ochii am visat, de forme și culori diferite, fiind speriată de medici că copilul ar putea să aibă aceleași probleme de vedere ca și mine. Stereotipul că dizabilitatea naște dizabilitate este unul absurd și nefondat, însă încă destul de puternic înrădăcinat”.

Eugenia Buliga Muduc: „Să fii soție, mamă, femeie fericită și să ai o dizabilitate – sunt lucruri compatibile. Nu te lăsa în capcana stereotipurilor din societate, ele te limitează să descoperi potențialul tău, să vezi feminitatea ta, te fac neîncrezută în tine. Fii tu însuși, fii puternică, acceptă-te și fii sigură de sine și la fel te vor percepe și cei din jur. Astfel, vei distruge clișeurile despre persoanele cu necesități speciale”.

ISTORII CARE INSPIRĂ

Larisa Teacă: „Dizabilitatea pentru mine este abilitatea, voința de fier și curajul de a demonstra întregii societăți că pot întemeia o familie, pot da naștere unei alte vieți și să mă simt o femeie împlinită!”.

Maria Kobîleațaia: „În familia noastră dizabilitatea nu există, deoarece noi am creat un anturaj accesibil pentru mine și soțul meu. În primul rând, tot mobilierul și designul apartamentului este proiectat în așa mod ca soțul să aibă acces la orice obiect din casă, oricând ar avea nevoie. Activitățile casnice am obișnuit să le facem împreună, ca majoritatea cuplurilor unde există dragoste, înțelegere și respect”.

Oxana Barbu: „Fiind femeie cu dizabilități, mi-am dorit mult să devin mamă. Dizabilitatea nu a fost pentru mine un verdict de a rămâne însărcinată. În societatea noastră femeile cu dizabilități mereu sunt punctate cu degetul. Fie că sunt sau nu însărcinate. Nu am luat în considerare gura lumii”.

ISTORII CARE INSPIRĂ

Svetlana Codreanu: „Întodeauna doream să am o familie, dar simțeam o frică față de lipsa accesibilității în instituțiile medicale, dar și atitudinea medicilor față de mine ca persoană cu dizabilități, ceea ce mă făcea să mă simt intimidată. Acum sunt mândră că am născut pe cale naturală și copiii sunt sănătoși. Soțul m-a susținut și a avut încredere în mine. Dacă îți pui un scop, totul este posibil”.

Veronica Lungu: „Nu aștepta să ai totul pentru a te bucura de viață, ai viața pentru a te bucura de tot!”

Марианна Тиху: „Стать матерью имеет право каждая женщина”.

Ольга Бердеу: „Когда я объявила о своём намерении завести собственную семью, выйти замуж и родить ребёнка, то неожиданно столкнулась с тем, что мое близкое окружение разделилось на две половины. Одни искренне обрадовались за меня. А другие осудили и были категорически против. Они не могли представить, что я женщина с детским церебральным параличом смогу выполнить роль жены, матери и хозяйки. Но именно эта роль матери и жены помогли мне преодолеть многие трудности и ощутить полноту жизни”.

CE FAC DACĂ DREPTURILE MELE SEXUALE ȘI REPRODUCTIVE AU FOST ÎNCĂLCATE?

1

Depune o plângere la adresa administrației instituției, în care drepturile tale au fost încălcate.

2

Sună la poliție (apel gratuit la **902** sau **112**).

3

Adresează-te la **Avocatul Poporului** (Ombudsman) și programează-te la audiență.

4

Poți depune o plângere la **Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității**.

5

Pentru suport juridic te poți adresa la **Centrul pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități din Republica Moldova**.

6

Pentru suport în domeniul accesibilității, te poți adresa la specialiștii **Asociației „MOTIVAȚIE” din Moldova**.

INFORMEAZĂ-TE:

www.ombudsman.md

www.egalitate.md

www.motivatie.md

www.cdped.md

UNDE MĂ INFORMEZ DESPRE DREPTUL LA SĂNĂTATEA SEXUAL- REPRODUCTIVĂ?

1

Rudele apropiate
(părinți, frate, soră
etc.);

2

Centrul de Sănătate
Prietenos Tinerilor
din localitatea ta;

www.neovita.md

3

Specialiștii în
domeniu (medicul
de familie,
ginecolog sau
urolog);

4

Centrul de Instruire
în Domeniul Sănătății
Reproductive;

www.cidr.md

5

Prieteni;

DATE DE CONTACT:

bd. Mircea cel Bătrân 48,
or. Chișinău, MD-2075,
Republica Moldova

www.motivatie.md

office@motivation-md.org

(+373) 67 300 450

